

महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या दिनांक १५/१२/२०१८ रोजी संपन्न झालेल्या कार्यकारी समितीच्या सभेचा कार्यवृत्तांत

महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या कार्यकारी समितीची आठवी सभा दिनांक १५ डिसेंबर, २०१८ रोजी दुपारी ०४.०० वाजता प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर तथा अध्यक्ष, कार्यकारी समिती, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचे अध्यक्षतेखाली “टकले सभागृह”, वनभवन, रामगिरी रोड, सिव्हील लाईन्स, नागपूर येथे संपन्न झाली. सभेत उपस्थित कार्यकारी समिती सदस्यांची यादी (परिशिष्ट-१) नुसार सोबत जोडली आहे.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ तथा सदस्य-सचिव यांनी सभेच्या सुरुवातीस अध्यक्षाने, उपस्थित सर्व सदस्यांचे व इतर अधिकाऱ्यांचे स्वागत केले. तसेच अध्यक्षांना ही तातडीची सभा बोलाविण्याबाबत समिती सदस्यांना अवगत करून देण्याबाबत विनंती केली.

अध्यक्षांनी समिती सदस्यांना अवगत केले की, कार्यकारी समितीच्या ७ व्या सभेमध्ये वेळेअभावी काही प्रकल्प आराखड्यांवर चर्चा करता आली नाही. त्यामुळे अल्पकालावधी सूचनेद्वारे ही कार्यकारी समितीची ८ वी सभा आयोजित करण्यात आली आहे. पुढे विषयसूचीनुसार सभेच्या कामकाजास सुरुवात करण्याबाबत सदस्य-सचिवांना निर्देश दिले व सभेच्या कामकाजास सुरुवात करण्यात आली.

सुरुवातीस सदस्य सचिवांनी स्पष्ट केले की, आजच्या आठव्या सभेमध्ये दोन भागांची कार्यसूची असून एक मागील ७ व्या सभेचा कार्यवृत्तांत कायम करणे व दुसरा निसर्ग पर्यटन स्थळांच्या आराखड्यांवर चर्चा व मंजूरी प्रदान करणे. धुळे वनवृत्ताचे ५, यवतमाळ वनवृत्तातील सामाजिक वनीकरण विभागाचा १ व पुणे वनवृत्तातील ३ असे एकूण ९ प्रकल्प आराखड्यांचे सादरीकरण होऊन, त्यावर चर्चा करून समितीद्वारा मंजूरी प्राप्त करून घेण्यासाठी ठेवण्यात आले आहेत.

विषय क्र.१:- दिनांक १७/११/२०१८ रोजी “टकले सभागृह”, वनभवन, नागपूर येथे संपन्न झालेल्या बैठकीचा कार्यवृत्तांत कायम करणे.

दिनांक १७/११/२०१८ रोजी संपन्न झालेल्या सभेचा कार्यवृत्तांत या कार्यालयाचे पत्र क्रमांक:व्यसं/मनिपविमं-सभा/प्र.क्र.१०/८६२/१८-१९ दिनांक ०५ डिसेंबर, २०१८ अन्वये सर्व

सदस्यांना पाठविण्यात आलेला आहे. सदर कार्यवृत्तांतावर कोणत्याही सदस्यांकडून कोणत्याही विषयावर आक्षेप किंवा सुधारणा करणेबाबत सूचना प्राप्त झालेल्या नाहीत. सदस्य-सचिव यांनी ते कायम करण्याबाबत विनंती केली. उपस्थित समिती सदस्यांच्या संमतीने व अध्यक्ष महोदयांच्या परवानगीने सदर कार्यवृत्तांत कायम करण्यात आले.

विषय क्र. २.०० :- निसर्ग पर्यटन स्थळांच्या आराखड्यांना मंजूरी देण्याबाबत.

धुळे वनवृत्त :

विषय क्र. २.०१:- फरकांडा मारोती, मुक्ताईनगर वनक्षेत्र, कं.नं.५१९, जळगांव वनविभाग, पर्यटन स्थळाचा विकास आराखडा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०१	सदर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.पी. टी. मोरणकर, उपवनसंरक्षक, जळगांव वनविभाग यांनी केले. त्यात त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन, अपेक्षित महसूल, पर्यटक संख्या, भविष्यात करावयाची कामे इत्यादिबाबत माहिती दिली.	सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:- १. मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच तज्ञ व्यक्तींच्या सल्लयाने प्रकल्पामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित वानिकी दृष्टीने योग्य अशा बाबी ज्यात निसर्ग शिक्षण, निसर्ग पायवाट इत्यादी बाबींचा समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. २. प्रकल्पामध्ये देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल अशाच बाबींचा समावेश करण्यात यावा. टोपीयरी (Topiary) सारखी कामे घेऊ नयेत. कारण त्यांची देखभाल करण्यास प्रशिक्षित मनुष्यबळ व निधी लागतो आणि ते वेळोवेळी उपलब्ध होण्याची खात्री नसते. ३. सुधारीत प्रकल्प आराखडा एका आठवड्यात तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करावा. ४. नागरी बांधकामे (Civil Works) ४० टक्क्याचे वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन

		<p>विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावे.</p> <p>वरील अटीचे अधिन राहून प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>
--	--	---

विषय क्र. २.०२:- हरताळा वनउद्यान, मुक्ताईनगर वनक्षेत्र, कं.नं.५३२, जळगांव वनविभाग, पर्यटन स्थळाचा विकास आराखडा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०२	<p>सदर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.पी. टी. मोरणकर, उपवनसंरक्षक, जळगांव वनविभाग यांनी केले. त्यात त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन, पूर्वीचा खर्च, महसूल, पर्यटक संख्या, भविष्यात करावयाची कामे इत्यादिबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच तज्ञ व्यक्तींच्या सल्लयाने प्रकल्पामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित वानिकी दृष्टीने योग्य अशा बाबींचा समावेश ज्यात निसर्ग शिक्षण, निसर्ग पायवाट इत्यादी बाबींचा समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. २. प्रकल्पामध्ये देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल अशाच बाबींचा समावेश करण्यात यावा. ३. सुधारीत प्रकल्प आराखडा एका आठवड्यात तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करावा. ४. नागरी बांधकामे (Civil Works) ४० टक्क्याचे वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प

		<p>आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावे.</p> <p>वरील अटीचे अधिन राहून प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>
--	--	---

विषय क्र. २.०३:- माळेगाव, मुक्ताईनगर वनक्षेत्र, कं.नं.५२४, जळगांव वनविभाग, पर्यटन स्थळाचा विकास आराखडा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०३	<p>सादर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.पी. टी. मोरणकर, उपवनसंरक्षक, जळगांव वनविभाग यांनी केले. त्यात त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन, पूर्वीचा खर्च, महसूल, पर्यटक संख्या, भविष्यात करावयाची कामे इत्यादिबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच तज्ञ व्यक्तींच्या सल्लयाने प्रकल्पामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित वानिकी दृष्टीने योग्य अशा बाबींचा समावेश ज्यात निसर्ग शिक्षण, निसर्ग पायवाट इत्यादी बाबींचा समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. २. प्रकल्पामध्ये देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल अशाच बाबींचा समावेश करण्यात यावा. ३. सुधारीत प्रकल्प आराखडा एका आठवड्यात तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करावा. ४. नागरी बांधकामे (Civil Works) ४० टक्क्याचे वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारीत प्रकल्प आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव

		<p>अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावे.</p> <p>वरील अटीचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>
--	--	---

विषय क्र. २.०४:- चारटाणा, भवानी मंदिर परिसर विकास, वडोदा वनक्षेत्र, कं.नं.५६८, जळगांव वनविभाग, पर्यटन स्थळाचा विकास आराखडा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०४	<p>सादर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.पी. टी. मोरणकर, उपवनसंरक्षक, जळगांव वनविभाग यांनी केले. त्यात त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन, पूर्वीचा खर्च, महसूल, पर्यटक संख्या, भविष्यात करावयाची कामे इत्यादिबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच तज्ञ व्यक्तींच्या सल्लयाने प्रकल्पामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित वानिकी दृष्टीने योग्य अशा बाबींचा समावेश ज्यात निसर्ग शिक्षण, निसर्ग पायवाट इत्यादी बाबींचा समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. २. प्रकल्पामध्ये देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल अशाच बाबींचा समावेश करण्यात यावा. ३. सुधारित प्रकल्प आराखडा एका आठवड्यात तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करावा. ४. नागरी बांधकामे (Civil Works) ४० टक्क्याचे वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत

	शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावे. वरील अटीचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.
--	---

विषय क्र. २.०५:- वडोदा मच्छिंद्रनाथ मंदिर परिसर विकास, वडोदा वनक्षेत्र, कं.नं.५६३, जळगांव वनविभाग, पर्यटन स्थळाचा विकास आराखडा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०५	सादर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.पी. टी. मोरणकर, उपवनसंरक्षक, जळगांव वनविभाग यांनी केले. त्यात त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन, पूर्वीचा खर्च, महसूल, पर्यटक संख्या, भविष्यात करावयाची कामे इत्यादिबाबत माहिती दिली.	सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:- १. मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच तज्ञ व्यक्तींच्या सल्लयाने प्रकल्पामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित वानिकी दृष्टीने योग्य अशा बाबींचा समावेश ज्यात निसर्ग शिक्षण, निसर्ग पायवाट इत्यादी बाबींचा समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. २. प्रकल्पामध्ये देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल अशाच बाबींचा समावेश करण्यात यावा. ३. सुधारित प्रकल्प आराखडा एका आठवड्यात तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करावा. ४. नागरी बांधकामे (Civil Works) ४० टक्क्याचे वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावे. वरील अटीचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.

वि. व. अ. सामाजिक वनीकरण, वाशिम

विषय क्र. २.०६:- निसर्ग पर्यटन विकास योजना, कासोळा.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०६	<p>सादर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्री.उत्तम महादेव फड, सहा. वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण विभाग, वाशिम यांनी केले. त्यात त्यांनी सादर १५ हे. क्षेत्र ई वर्ग वन असुन आराखड्याबाबत व त्यात करावयाचे कामाबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्रकल्प स्वावलंबी होण्याचे दृष्टीने उत्पन्न वाढीचे प्रयत्न करण्यात यावेत. २. प्रकल्पाची देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल व ज्या कार्यबाबींना जास्त देखभाल खर्च लागणार नाही अशा बाबींचा प्रकल्पामध्ये समावेश करण्यात यावा. ३. त्यानुसार सुधारित प्रकल्प आराखडा तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे एका आठवड्यात सादर करण्यात यावा. ४. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) तथा अध्यक्ष महोदय यांनी या प्रकल्पाचे पुर्णत्वानंतर पुढील रखरखावाबाबत विचारणा केली. त्यावर सहाय्यक वनसंरक्षक समाधानकारक उत्तर देऊ शकले नाही. त्यामुळे अध्यक्ष व सदस्यांनी या प्रकल्पाचे रखरखावाबाबत विशेष व्यवस्था करावी व त्याप्रमाणे आराखड्यात नमुद करण्यास सूचना दिल्या. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित आराखड्याची तपासणी करून नंतरच त्यांचे चालू / नवीन बाब प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेमार्फत शासनास मंजूरीकरीता सादर करावे. <p>वरील अटींचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>

पुणे वनवृत्त

विषय क्र. २.०७:- धानोरी नागरी उद्यान, वन विभाग पुणे.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०७	सदर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्रीमती ए. श्रीलक्ष्मी, उपवनसंरक्षक, पुणे वनविभाग यांनी केले. त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन इत्यादिबाबत माहिती दिली. तसेच सदर प्रकल्पाकरिता पुणे महानगरपालिका संपूर्ण निधी देणार असल्याबाबत माहिती दिली.	सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:- <ol style="list-style-type: none"> १. ईनडोअर गेम घेण्यात येऊ नयेत. हा निसर्ग पर्यटनाचा भाग नाही. २. वृद्ध नागरीक हास्य क्लब बाबत पुनर्विचार व्हावा. त्यासाठी रू.३.०० लक्ष ची तरतूद केलेली आहे, त्याच्या बाबी कळवाव्यात. ३. व्हर्च्युअल रिअॅलिटी ४ डी घेण्यात येऊ नये. ४. वन्यप्राणी म्युझीअमबाबत पुनर्विचार व्हावा. ५. प्रकल्प शहरामध्ये असल्यामुळे प्रकल्पामध्ये मोकळे वातावरण निर्मितीच्या कार्यबाबी घेण्याचा प्रयत्न करावा. ६. शहराच्या प्रकल्प ठिकाणी तंबू निवास अनावश्यक वाटतो. ७. ज्या बाबींना देखभाल खर्च जास्त लागेल अशा बाबी घेण्यात येऊ नयेत. ८. नागरी बांधकामे वगळण्यात यावीत. निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित कामे जसे, नेचर ट्रेल, अँडव्हेंचर स्पोर्टस् इत्यादि घेण्यात यावे. ९. प्रकल्प शहरामध्ये असल्यामुळे सोलर लाईटएवजी पॉवर लाईन घेऊन विज पुरवठा करावा. सोलर लाईट सिस्टम काही वर्षांमध्येच खराब होते. त्याचे रखरखावाबाबत प्रश्न निर्माण होतो. १०. प्रकल्प स्वावलंबी होण्याच्या दृष्टीने विचार करण्यात यावा. ११. पॅगोडाची आवश्यकता नाही. १२. प्रकल्प आराखडा अंमलबजावणीसाठी

		<p>पुणे महानगर पालिका यांचेकडून निधी उपलब्ध करून घ्यावा.</p> <p>१३. वरीलप्रमाणे सुधारित प्रकल्प आराखडा एक आठवड्यामध्ये तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करण्यात यावा.</p> <p>वरील अटीचे अधिन राहून प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>
--	--	---

विषय क्र. २.०८:- सोनवडी पक्षी निरीक्षण केंद्र, दौंड वनपरिक्षेत्र, वन विभाग पुणे.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०८	<p>सदर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्रीमती ए. श्रीलक्ष्मी, उपवनसंरक्षक, पुणे वनविभाग यांनी केले. त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन इत्यादिबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्रकल्पाची देखभाल योग्य प्रकारे होऊ शकेल व ज्या कार्यबाबींना जास्त देखभाल खर्च लागणार नाही अशा बाबींचा प्रकल्पामध्ये समावेश करण्यात यावा. २. तंबू निवास प्रस्तावित केले आहे. त्यावर पुनश्च सर्वकष विचार व्हावा. दांडेली (कर्नाटका) येथील तंबू निवासाच्या धर्तीवर प्रकल्प आराखड्यात सुधारणा व्हावी. ३. वरीलप्रमाणे सुधारित प्रकल्प आराखडा एक आठवड्यामध्ये तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करण्यात यावा. ४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प आराखड्यांची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) म.रा. यांचेमार्फत शासनाचे

		<p>मंजूरीसाठी सादर करावा. वरील अटीचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>
--	--	---

विषय क्र. २.०९:- सायीव निसर्ग पर्यटन केंद्र, ता.मुळशी, वन विभाग पुणे.

अ.क्र.	प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण व झालेली चर्चा	समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय
२.०९	<p>सादर प्रकल्प आराखड्याचे सादरीकरण श्रीमती ए. श्रीलक्ष्मी, उपवनसंरक्षक, पुणे वनविभाग यांनी केले. त्यांनी प्रकल्पाचा उद्देश, थोडक्यात इतिहास, वन जमीन इत्यादिबाबत माहिती दिली.</p>	<p>सादरीकरण झाल्यानंतर त्यावर समिती सदस्यांद्वारा चर्चा करण्यात आली व चर्चेअंती खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. आराखड्यातील वन्यप्राणी पुतळे व पक्ष्यांची कृत्रिम घरटी ह्या बाबी शक्यतो घेण्यात येऊ नये. २. सुधारित प्रकल्प आराखडा एक आठवड्यामध्ये तयार करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे सादर करण्यात यावा. ३. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी सुधारित प्रकल्प आराखड्याची तपासणी करावी व तपासणी झाल्यानंतर त्याबाबतचे प्रस्ताव अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) म.रा. यांचेकडे शासनाचे मंजूरीसाठी सादर करावा. <p>वरील अटीचे अधिन राहुन प्रकल्प आराखड्यास कार्यकारी समितीची मान्यता प्रदान करण्यात आली.</p>

वेळेवर घेण्यात आलेले इतर विषय व कार्यकारी समितीद्वारा घेण्यात आलेले निर्णय :-

१. सन २०१८-१९ मध्ये शालेय विद्यार्थ्यांसाठी “निसर्गानुभव” कार्यक्रम राबविण्याबाबत.

कॅम्पा योजनेतून केलेल्या तरतूदीनुसार रु.१.१० कोटी किंवा शक्य असल्यास त्यापेक्षा जास्त निधी उपलब्ध करून घेण्यात यावा. तसेच व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन

विकास मंडळ यांनी उर्वरित निधीसाठी राज्य योजना (२४०६-२२९५) अंतर्गत प्रस्ताव तयार करून शासनाकडून मंजूर करून घेण्यासाठी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य यांचेकडे पाठविण्यात यावा. याकरिता सर्व मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पूर्व / पश्चिम यांचेकडून प्रस्ताव मागविण्यात यावा.

२. बांबूद्वारे निर्मित कार्यबाबींचे प्रमाणीकरण व दरपत्रक बनविण्याबाबत :-

निसर्ग पर्यटनाशी निगडित बांबूद्वारे निर्मित कार्यबाबींचे प्रमाणीकरण व दरपत्रक तयार करण्यासाठी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र बांबू विकास मंडळ यांना विनंती करण्यात यावी असे सभेत ठरविण्यात आले. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी याबाबत पुढील कार्यवाही करावी.

३. निसर्ग पर्यटन प्रकल्प आराखड्यांना मंजूरी प्राप्त करून घेण्याची कार्यपद्धती :-

निसर्ग पर्यटन आराखड्यांची तपासणी केली असता त्यामध्ये निसर्ग पर्यटनाशी संबंधित नसलेल्या अनेक बाबी दिसून येतात. तसेच आराखड्यात फारच तोकडी माहिती दिली जाते. त्यामुळे कार्यकारी समितीसमोर ठेवण्यापूर्वी क्षेत्रिय स्तरावर संबंधित मुख्य वनसंरक्षक, अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पूर्व / पश्चिम व उपवनसंरक्षक यांची समिती तयार करण्यात येऊन त्या समितीने आराखड्यावर चर्चा करून योग्य ते बदल करावेत व नंतरच कार्यकारी समितीपुढे ठेवण्यात यावेत असे श्री. ए. के. मिश्रा, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य यांनी सांगितले. समितीने त्यांचे प्रस्तावाला मान्यता दिली व यापुढे प्रकल्पाची प्राथमिक तपासणी वर गठीत समितीने केल्यानंतरच कार्यकारी समितीसमोर चर्चेकरिता ठेवण्यात यावे असे ठरले. त्यानंतर प्रकल्प आराखडे व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांचेकडे पाठविण्यात येईल. त्यांचेद्वारा त्यांचे स्तरावर आराखड्यांची तपासणी करून व असल्यास त्रुट्यांची पुर्तता करून घेऊन ते आराखडे कार्यकारी समितीपुढे मंजूरीसाठी सादर

करतील. याबाबत व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ हे पुढील कार्यवाही करतील.

४. सन २०१९-२० मध्ये घ्यावयाच्या प्रकल्पांची माहिती मागविणेबाबत :-

सन २०१९-२० मध्ये घ्यावयाच्या प्रकल्पांची यादी क्षेत्रिय कार्यालयांकडून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी मागवावी जेणे करून ह्या पुढील वर्षीचे योग्य प्रकारे नियोजन करणे सोयीचे होईल.

सरतेशेवटी सदस्य-सचिव, कार्यकारी समिती, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ यांनी दिलेल्यासूचनेनुसार श्री. एस. व्ही. माडभूषी, विभागीय वन अधिकारी यांनी अध्यक्ष, कार्यकारी समिती तसेच सदस्य व उपस्थित अधिकारी यांचे सभेस उपस्थित राहिल्याबाबत आभार मानले व अध्यक्षांचे परवानगीने सभा समाप्त झाल्याचे घोषित केले.

कार्यवृत्तांत प्र.मु.व.सं. (वबप्र) तथा
अध्यक्ष,का.स., मनिपविमं यांचेद्वारा मंजूर.

सदस्य-सचिव, कार्यकारी समिती व
व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ,
नागपूर

दिनांक १५ डिसेंबर, २०१८ रोजी संपन्न झालेल्या महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या कार्यकारी समितीच्या आठव्या सभेमध्ये उपस्थितांची यादी

अ.क्र.	अधिकार्यांचे नांव	समितीमधील पद	पदनाम
१.	श्री. यु. के. अग्रवाल	अध्यक्ष	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
२.	श्री. ए. के. मिश्रा	सदस्य	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
३.	श्री. नितीन काकोडकर	सदस्य	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
४.	श्री. एम. के. राव	सदस्य	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पश्चिम, मुंबई.
५.	श्री. सुनील लिमये	सदस्य	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) पूर्व, नागपूर यांचे कार्यालय.
६.	श्री. विकास गुप्ता	सदस्य	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (कॅम्पा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
७.	श्रीमती आर.एस. गावंडे	प्रतिनिधी	सहाय्यक व्यवस्थापक (निसर्ग पर्यटन), एफडीसीएमलि, तथा व्यवस्थापकीय संचालक, एफडीसीएमलि यांचे प्रतिनिधी.
८.	श्री. संजय करकरे	सदस्य	सहाय्यक संचालक, बी.एन.एच.एस.बी.-१, वंदना अपार्टमेंट, रामदासपेठ, नागपूर
९.	श्री. दिलीप आर.चिंचमलातपुरे	सदस्य	नयनतारा-२८, अद्यापक लेआऊट, जोग हॉस्पिटॅलिटीचे जवळ, मंगलमुर्ती चौक, रिंग रोड, नागपूर-४४००३६.
१०.	श्री. अरुण तिखे	सदस्य	२९, रघताटे लेआऊट, दाताळा रोड, रामनगर, चंद्रपूर - ०२
११.	श्री. कल्याण कुमार	सदस्य-सचिव	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर